

עין משפט ונר מצוה

ד א מיי פייב מהל' שמיטה הל"ח וע"ש כבי"מ וזל"מ סמג לאון קמט טוש"ע יו"ד סי' טז ס"ו:

ה ב ג מיי"ט שם וע"ש כהנ"ל טוש"ע שם סעי' ח:

רבינו גרשום

וסימנין דאורייתא כלומר הני סימנין דאמרי' ברחבן אדוניה וזוטרך גנובתיה: במאי עסקין אילימא בחייש הבא על הצבייה וילדה בו' כלומר בין לרבנן בין לר' אליעזר לשחוט וליכסייה דהא אמרת הכל מודים דהיא צבייה ובנה תייש דצבי גמור הוא אלא בצבי הבא על התיישה בו' כלומר אי לרבנן דאמרי חוששין לזרע האב לשחוט וליכסייה בו': לר' אליעזר פשיטא ליה. דאין חוששין לזרע האב: בשלמא ר' אליעזר דפטא קסבר שה אפי' מקצת שה לא אמרין דאין חוששין לזרע האב: אלא לרבנן נהי גמי בו'. אלא לרבנן דמספקא להו בשלמא פלאג' ה' יהיב ליה דיילמא חוששין לזרע האב אידיך פלאג' לימא ליה אייתי ראהי (דלרבנן) דחוששין לזרע האב ושקול: אלא בצבי הבא על התיישה וילדה בו'. כלומר בשלמא רבנן דמספקא להו מאי חייב חייב בחצי מתנות אלא לר' אליעזר בכולהו מתנות גמי מחייב כלומר כיון דאין חוששין לזרע האב:

^(א) נראה דלפני דבינו היה הגי' גממלא בשלמא פלאג' יהיב ליה (דכוה דרש"י ז"ל כגב דגרסינן בשלמא פלאג' לא יהיב ליה ור"ל לאפוקי מגי' רבינו) והיינו מספקא דשמא חוששין לזרע האב לריך ליתן פלאג' משום דהוי ממון המוטל בספק וחולקין אלג אידיך פלאג' וכו'. וזה יתיישב קושיית התוס' גד"ה למא.

עמ:

אִילִימָא דשחטה לָהּ ולבָּרה והאמר רב חסדא **הבֿל** מודים בהיא צבייה בו'. תימה ודלמא דשחט ליה למייש וזנו ופליגי אס חוששין לזרע האב ונוהג בזכרים אי לא והא דפליגי זכוי לאשמועינן דזנו ואפילו כל דהו: **וְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר סבר אין חוששין בו'.** ה"מ למימר לכולי עלמא חוששין וצשה אפילו מקצת שה פליגי ואפילו צצצי הבא על התיישה שילדה בת וצת ילדה בן אלא דניחא לאוקומי פלוגתא בחוששין לזרע האב דמזינו פלוגתא דתנאי אכל צשה ואפילו מקצת שה לא אשכחן פלוגתא דתנאי:

בין לרבנן בין לרבי אליעזר דשחוט וליכסי צבי ואפ"ו מקצת צבי. הקשה הרב רבי שמואל מוורדו"ן הא גצי מתנות כי אמרינן שה ופסי' מקצת שה לא חשיב משום הכי כולו שה להתחייב צכל המתנות אס כן הכא נמי לא חשיב כאליו הוא כולו דס צצי אלא חזיו וצפרק קמא דצינא (דף ט:.) אמרינן לא כוי צלצד אמרו אלא אפילו שחט צהמה מיה ועוף ונתערבו דמס זה צוה אסור לכסות ציו"ט וי"ל דאמרנין התם צד"א צשתי דקירות אכל צדקירה אחת חייב לכסות והכא נמי כיון שכל משהו שצו חזיו דס צצי חייב לכסות:

ומדלרבנן מספקא להו מבפ"ץ דלר' אליעזר פשיטא **לִיה אֵלֶּא הא דתניא בו'.** משמע משום דלרבי אליעזר פשיטא ליה קשה ליה מנך צרייתא דמתנות ותימה דלפסי' מספקא ליה נמי יכול להקשות כל כמה דלא מוקמינן פלוגמיהו צשה ואפילו מקצת שה:

לִימָא לִיה אייתי ראייה. ואע"ג דרצ אסי קאמר צפ"ק **דצ"ק** (דף ט.) וצפרק צית כור (צ"צ קי.) גצי אחין שחלקו וצא צ"ח וטרף חלקו של אחד מהם דיוטל רציע צקרקע ורציע צמעות משום דמספקא ליה אי יורשין הוו אי לקוחות הוו ווטול מספקא מחצה ממה שהיה לו ליעול ולא מזי אמר ליה אייתי ראייה דירושין הוו ושקול יש מקומות שפקנו חכמים מחמת הספק שיעול מחצה וצנהמוכר את הבית (שם ע.) מפורש צאוק"י: כוי

לרבנן גהי דקסברי שה ואפילו מקצת שה בשלמא פלאג' לא יהיב ליה אידיך פלאג' לימא ליה אייתי ראייה דחוששין לזרע האב ושקול אלא בצבי הבא על התיישה וילדה בשלמא לרבנן מאי חייב בחצי מתנות אלא לרבי אליעזר ליחייב בכולהי מתנות לעולם בצבי הבא על התיישה וילדה ור"א גמי ספוקי מספקא ליה אי חוששין לזרע האב או לא וכיון דלרבנן מספקא להו ולרבי אליעזר מספקא ליה במאי פליגי בששה

חוששין ומחלל יו"ט: ופרכינן **מדלרבנן מספקא להו מכלל דרבי אליעזר.** דלמר אין נוהג אפילו מספקא קאמר דפשיטא ליה דאין חוששין והא דתניא בו': **זרוע ולחיים וקצה.** אס שור אס שה כתיב צוהו (דברים יח.) ומשמע דאין נוהגין בחיה: אי נימא צתייש **הבא על הצבייה וילדה.** דאי אין חוששין לזרע האב אפילו מקצת שה ליכא: **צשלמא לרבי אליעזר דפטור קסברי שה ואפילו מקצת שה לא אמרינן.** ביה צהאי כדאמרן דפשיטא ליה דאין חוששין לזרע האב אפילו מקצתו ליכא: **אלא לרבנן נהי גמי דקסברי שה ואפילו מקצת שה.** אמרינן היכא דלד שיות מן האס מיהו הכא דאין דל שיות אלא מן האב ואוקימנא דלרבנן מספקא להו אי חוששין אי לא: **צשלמא פלאג' לא יהיב ליה גרסינן.** כלומר צשלמא פלאג' דמתנות לא פרכינן עליהו מידי דודאי פשיטא ליהי' דלא יהיב ליה דאי גמי חוששין ושה ואפילו מקצת שה לא מיחייב אלא פלאג' דלד שיות דכיון דאפשר למיפלגיניהו יהיב פלאג' דשיות ומעכב פלאג' דלד צצי דאיכא למ"ד הכי צפרק הזרוע (לקמן דף קלב.) והאי דקתני לרבנן נוהגין צפלאג' מתנות קאמרי ומשום דילמא חוששין אלא הא קשיא לן אידיך פלאג' גופיה דקא מחייבי רבנן למיתציה לכהן אמאי והא כהן מוציא מחזירו הוא וקי"ל [שם קלד.] צכל דצר ספק המוציא מחזירו עליו הראיה ונימא האי ישראל לכהן אייתי ראייה דחוששין לזרע האב ושקול פלאג' דלד שיות וכל כמה דלא אייתית ראייה אפילו פלאג' לית לן דאפילו מקצת שה ליכא: **אלא צצצי הבא בו'.** דאיכא דלד שיות מן האס: **צשלמא לרבנן.** אף על גב דמספקא לן שמא חוששין ולא הוי כוליה שה ואיכא למיפרך אמאי יהיב ליה כוליה איכא לתרוצי מאי חייב דקאמרי רבנן חייב צחצי מתנות משום דל שיות דאס ואידיך פלאג' אמרינן ליה אייתי ראייה דאין חוששין והוי כוליה שה ושקול: **ליחייב צנוולו.** דהא פשיטא ליה דאין חוששין וכוליה שה הוא: הכי גרסינן **לעולם צצצי הבא בו': ספוקי מספקא ליה בו'.** ולקמיה [פ.] מתרץ רב פפא לכולהו ממנייתא צין דלותו ואת צנו וצין דכסוי וצין דמתנות: צשה

אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

וסימנין דאורייתא. מדסמיך אסימנין ושרי אסורא עלייהו ש"מ הא דסמכינן אסימנין צחורת אצדה כדאמרין צאלו מציאות (צ"מ דף ט.) דאורייתא היא דאי דרבנן נהי דעבוד רבנן תקנתא צממונא צאיסורא מי מזו מתקני אלא ש"מ דאורייתא היא והתם צאלו מציאות

מיציעא לן סימנין דאורייתא או דרבנן: כוי. מן התייש ומן הצבייה ואע"פ דשור או י כשצ כתיב (ויקרא כב) ולא כתיב צצי ואיל: ה"ג **רבי אליעזר אומר כלאים הבא מן העז ומן הרחל אוסו ואס צנו נוהג צו מן הכוי אין אוסו ואס צנו נוהג צו וכן הוא צמוספתא ולא גרסינן מן הסייש ומן הצבייה אין אוסו ואס צנו נוהג צו דל"כ מאי אמא רב חסדא לאשמועינן: איזוהו כוי שנחלקו צו בו'. לאפקוי ממאן דאמר' כוי צריה צפני עצמו הוא: וצנה סייש. שילדה מן התייש: שה אמר רחמנא וצנו כל דהו. על האס הקפיד שמהא צהמה אכל על הצן לא הקפיד ואפילו הוא מיה: וצס ילדה צן. האי צן לאו דוקא דה"ה לצת: **חוששין לזרע האב.** ויש צאס הואת מקצת שה ושה דלמר רחמנא אפילו צמקצת שה משמע: **ורבי אליעזר סבר אין חוששין.** הלכך שה ואפילו מקצת שה לא אמרינן כלומר ליכא למימר צה: **וליפלגו בחוששין צפלוגא** **דחגניה.** ונימא רבי אליעזר אינו נוהג בזכרים ונימרו רבנן נוהג: ה"ה **צהא אפילו רבנן מודו.** דלע"ג דחוששין ליכא אלא מקצת שה ושה אפילו מקצת שה לא אמרינן: **אין שוחטין אוסו ציו"ט.** לפי שאין יכול לכסותו ולדחות יו"ט מספק אס שחטו: **לשחוט וליכסי.** דהא מצד האס הוא צצי והכל מודים דחוששין לאס ואי גמי חוששין לאב מקצת צצי מיהא איכא והא אמרן דצצרי הכל כי איכא מקצת מיחייב צמאות דשייכי ציה כיון דלמר רחמנא צצי חייב צכסוי אפילו מקצת צצי צמשמע: **אלא צצצי הבא בו'.** דלית ציה דל צצי אלא מן האב אמאי אין שוחטין: אי לרבנן. דלמרי חוששין צר כסוי הוא: ואי לרבי **אליעזר.** צהמה גמורה היא ואין כאן ספק: **לעולם הא צצצי הבא על התיישה.** ורבנן היא ואע"ג דמחייבי לעיל משום חוששין לזרע האב לאו מיפשט פשיטא להו אלא מספקא להו הילכך גצי אותו ואת צנו צתייש הבא על הצבייה לחומרא ואמרינן חוששין ואיכא מקצת שה וגצי כסוי גמי לחומרא צצצי הבא על התיישה גמי לא ישחוט ציו"ט שמא חוששין ואנן צצי ואפילו מקצת צצי קיס לן וצריך כסוי והוא אינו יכול לכסות שמא אין**

מסורת הש"ס

א) [נעלי עת. מוספתא רפ"ה:] ב) [צבורות ז.] ג) צילה ח. לקמן פג: [צבורים פרק צ משנה טו, ד) לקמן קלב. [מוספתא רפ"ט:] ה) ז"ל צכוי רש"ל. וי"א מן התייש ומן הצבייה [אכל העיקר כגי' רש"ל צכוי פטור מן המתנות וכן כתיב הרש"ל עוד לקמן קלב. דקך ז"ל כאן:] ו) [ז"ל שה:] ז) [לקמן פ., ח] [וזהו יעצ"ן.] ט) [נלפניו שם לא מלאחי ועיין מו"ס צבורות מת. ד"ה דלמר.]

הגהות הב"ח

א) גמ' מן העז ומן הרחל וכו' נוהג צו מן הכוי אין אוסו:

מוסף רש"י

נוהג בכלאים. רחל שילדה מן התייש, שחטה ואת צנה (רש"י עח.). כוי. ספק מיה ספק צהמה, אין שוחטין אותו ביו"ט. מוטו דשמא מיה הוא וצריך כסוי והוא אינו יכול לכסותו ציו"ט צדקתני, ואם שחטו אין מבסין את דמו. דשמא צהמה הוא ואין צו מלות כסוי ואין מטלטלין העפר לכך (ביצה ח.) ומספקא לא מחללינן יו"ט אס שחטו (דקטו צב.). מן הכוי פטור מן המתנות. דשה כתיב ולא צצי (דקטו קלב.).